

Solidaritet möter säkerhet

– Vad 'immigranterna' får representera i
immigrationspolitisk diskurs

Maria Hultin

Abstract

This essay concerns the notion of how immigration politics, defined as a political discursive structure that explains and justifies how and why the movement of people into a state's territory is restricted and controlled, has come to present its purpose not as solidarity with the 'immigrants' wanting to enter the state but as a protective measure for the state's citizens. By using discourse theory combined with theories from the International Relations field I attempt to explain why and how such a discourse positions 'immigrants' as a threat to the state.

First, I concentrate on *why* an immigration politics discourse would position 'immigrants' as a threat. I argue that in order for people to construct their identity, the 'outside' – what they "are not" – has to be repressed. In the same way, the state has to dislocate the 'outside' and create threats to uphold its supremacy. These boundaries are set to create a feeling of predictability and security, and ultimately they are a way of making peoples' "world" coherent. I therefore argue that both total solidarity with and total inclusion of the 'outside', in this case the 'immigrants', are impossible.

Second, I try to illustrate *how* such a discourse is constructed. I deconstruct the discourse on immigration in the US Senate during March and April 2006 and show that it articulates 'immigrants' as a threat in two ways: first as a threat to border security, which connect 'immigrants' with 'terrorism' and 'crime', second as an economical threat. I conclude with the hypothesis that the dislocation of the American liberal discourse by the 9/11 events exceeded the need for security and predictability and that articulating 'immigrants' as a threat is a way of restoring order in the suddenly incomprehensible world of the discourse.

Key words: Security, immigration, bordering, discourse theory, US senate
(Nyckelord: Säkerhet, immigration, gränsdragningar, diskursteori, Förenta staternas senat)

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Problemområde och syfte.....	1
1.1.1 Frågeställning.....	2
1.2 Uppsatsens uppbyggnad.....	2
1.3 Avgränsningar och förtydliganden.....	3
2 Metod- och materialfrågor.....	4
2.1 Utgångspunkter för uppsatsen.....	4
2.1.1 Från socialkonstruktivism till diskursteori.....	4
2.1.2 Tolkning och intertextualitet – hur förhålla sig till texten?....	5
2.2 Dekonstruktion som metod.....	6
2.3 Materialval.....	7
2.3.1 Litteratur.....	7
2.3.2 Empiriskt material.....	7
3 Det omöjliga tillslutandet och maktens cirkulära struktur.....	9
3.1 Språket som identitetsskapande.....	9
3.2 Ordning och oreda – det omöjliga tillslutandet.....	11
3.3 Maktens cirkulära struktur.....	12
3.4 Skapandet av diskurs.....	13
4 Immigrationspolitik som diskurs.....	15
4.1 Gränser, gränsdragningar och solidaritet.....	15
4.2 Säkerhet och nationalstaten.....	16
4.3 Immigrationspolitik.....	17
4.4 Immigrationspolitisk diskurs i USA:s senat.....	19
4.4.1 Nationen.....	21
4.4.2 Säkerhet och ekonomi.....	23
4.4.3 Slutliga reflektioner över analysen.....	24
5 Slutsatser.....	26
5.1 Slutord.....	27
6 Referenser.....	29
6.1 Litteratur.....	29
6.2 Material från Förenta staternas kongressprotokoll.....	31

1 Inledning

Det finns många saker i livet som jag tar för givet: att föremål jag betalat för ska tillhöra mig och ingen annan, att jag inte behöver höra av mig personligen till finansministern för att berätta vad jag vill göra med mina skattepengar, att affärerna kommer att vara öppna på en måndag. Vad vi ofta inte funderar över är att dessa saker som tas för givet inte kommer ur något naturligt tillstånd.

En av dessa naturaliserade föreställningar dekonstrueras effektivt av Didier Bigo:

The relation between frontiers and control is so naturalized that it is often difficult to analyze it. It is taken for granted that the state has the right to control its borders and to differentiate between its citizens and foreigners, and to treat them differently. The definition of State through territory, population and administration captures our political imagination. The monopolization of the regulation of people by the state is considered its right, opposed and superior to the right of the individual to move freely. Thus, everything is already said. Frontier controls are a technical measure which needs to be enforced, not a political choice. (Bigo i Bigo – Guild (red.) 2005:49)

Bigo menar alltså att vi tar för givet att staten ska ha rätten att reglera vem som får komma in i dess territorium och att denna rätt står över individens rätt att fritt röra sig över jorden. Gränskontroll blir härmed en självklarhet och den enda frågan blir hur den ska bedrivas. Det som gör Bigos citat så intressant är att han samtidigt som han visar upp denna naturaliserade föreställning ifrågasätter den – han både *rekonstruerar* och *dekonstruerar* vad vi uppfattar som sant. (Howarth 2000:44-45)

Denna uppsats kommer att handla om immigrationspolitik i dess vidare mening som politiska diskursiva konstruktioner som förklarar och rättfärdigar varför och hur människors rörelser in över statens territoriella gränser begränsas och kontrolleras. Men den kommer också att handla om att försöka synliggöra och dekonstruera vad som kan tas för givet, och i denna process kommer jag förhoppningsvis att kunna ifrågasätta några av de sanningar som nationalstatens primat vilar på. Uppsatsens syfte är därmed inte att argumentera för en annorlunda immigrationspolitik – men kanske den ger en anledning för andra att göra det.

1.1 Problemområde och syfte

Frågan jag är intresserad av att undersöka fann sin utgångspunkt, som så ofta, i en känsla av att något inte tycktes hålla ihop. Om immigrationspolitik handlar om att vi ska visa solidaritet med andra människor och erbjuda dem skydd eller en bättre start i vårt land, hur kan det då komma sig att immigranter samtidigt sägs utgöra

ett hot för oss? (Huysmans 1995:53) Om argumentet nu är solidaritet, varför räcker den bara till en viss punkt, och varför är just denna punkt stoppet innan solidariteten ställer till det för vår egen säkerhet? Dessutom, varför är jag *vi* med *oss* och *de* med *dem*?

Jag menar att problematiken inte handlar om att vi behöver jämka fram en lösning mellan vad man i sådant fall kan se som två centrala värden: statens rättigheter och immigranternas, eller att anpassa den neoliberal doktrinen om ”fri rörlighet” så att den tar hänsyn till statens rätt till kontroll av sina gränser. Sådana resonemang sätter inte fingret på vad jag anser vara det mest fascinerande med motsättningen – just hur omöjligt det är att sammanfoga dessa två tankar, som båda är högst levande, i människors föreställningsvärld. Den här uppsatsen handlar alltså inte om att foga ihop, den handlar om att försöka förklara varför det faller isär.

Jag kommer i min uppsats framförallt att koncentrera mig på hur immigrationspolitik blir ett uttryck för skyddandet av medborgarna i staten. Vi skulle kunna kalla detta ”immigrationspolitik som ett uttryck för icke-solidaritet”. Min utgångspunkt kommer att vara diskursteorin, och jag kommer att använda den för att förklara hur och varför immigrationspolitik kan bli en fråga om att skydda nationalstatens medborgare och därigenom att artikulera¹ immigranter som en säkerhetsfråga. Detta innebär dock inte att jag menar att de föreställningar som ligger till grund för en sådan diskurs nödvändigtvis är beroende av nationalstatssystemet, utan jag kommer istället att argumentera för att dessa är avhängiga hur människan skapar sig en föreställning om världen.

1.1.1 Frågeställning

Min övergripande frågeställning blir alltså:

Hur och varför blir immigrationspolitik en fråga om icke-solidaritet och – i förlängningen – immigranter artikulera som ett hot mot statens säkerhet?

1.2 Uppsatsens uppbyggnad

Härnäst kommer jag att redogöra för några avgränsningar och andra förtydliganden. Nästa kapitel (2) kommer så att behandla metod- och materialfrågor. Där kommer jag inleda med att redovisa mina utgångspunkter för uppsatsen (2:1) för att sedan behandla mer konkreta frågor.

---

¹ En ”artikulation” innebär för Laclau och Mouffe en språklig praktik som försöker fixera relationen mellan tecken för att på så sätt skapa en strukturerad helhet – en diskurs. (Laclau – Mouffe 2001:104) Begreppen förklaras närmare i 3:1.

Uppsatsens första teoridel (3) kommer att ägnas åt att förmedla uppsatsens grundläggande teori. Här kommer jag att behandla bland annat språkets betydelse för identitetsskapande. I kapitel 4 kommer jag att resonera kring gränser och gränsdragningar, nationalstatens villkor samt visa på varför immigrationspolitik som icke-solidaritet kan ta sig uttryck i att artikulera immigranter som en säkerhetsfråga. Denna del kommer sedan att illustreras av ett nedslag i nutida debatt (4:4) där jag kommer att visa på hur en sådan diskurs kan se ut. Hela detta kapitel (4) kommer på så sätt att utgöra vad som kan kallas analysen i arbetet. Här kommer jag, genom att analysera debatten, att illustrera *hur* immigrationspolitik blir en fråga om icke-solidaritet och immigranter en säkerhetsfråga såväl som ge ett svar på *varför* genom att knyta den första teoridelens tankar till det teoretiska resonemanget och slutsatserna i denna del.

I det sista kapitlet (5) kommer jag att sammanfatta vad jag kommit fram till i min analys.

1.3 Avgränsningar och förtydliganden

Jag kommer i min uppsats att uppehålla mig kring nationalstaten och hur den diskursivt konstrueras men jag kommer dock inte att behandla begreppet *medborgarskap*, vilket annars kan tyckas vara ett lämpligt sätt att angripa frågor om immigrationspolitik. Jag vill därför säga något kort om varför. Till stor del har det att göra med utrymmesfrågan – att försöka behandla ännu ett så stort ämne skulle ta för stor plats. Om jag istället inlett med en definition av vad medborgarskap *är*, eller vilka sorter som *finns*, skulle det passa illa med min anti-essentialistiska teori. Jag anser således att begreppet kan problematiseras, men lämnar till någon annan att göra detta.

Jag kommer också att använda mig av det övergripande begreppet ”immigrationspolitik”, men jag är medveten om att det är fullkomligt möjligt att dela in detta i två delar: asylpolitik och immigrationspolitik. Att jag inte gör detta har samma anledning som det att jag inte nämner skillnaden mellan ”humanitära” och ”ekonomiska” flyktingar. Jag anser helt enkelt att det finns nackdelar med den typen av definitioner i och med att de förstärker redan etablerade gränser och osynliggör de sprickor och konflikter som finns inom kategorin såväl som de möjliga likheter som finns mellan olika kategorier. För en uppsats som min blir det därför till större nytta att visa på dessa likheter, skillnader, sprickor och antagonismer än att använda mig av en behändig indelning. (Bergström – Boréus 2005:23) Om detta resonemang känns svårgripbart hoppas jag att det kommer att klarna under min genomgång av teorin, se speciellt kapitel 3.

2 Metod- och materialfrågor

Under denna kapitelrubrik kommer jag att klargöra utgångspunkterna för uppsatsen, såväl som att redovisa vilka val jag har gjort gällande metod och material.

2.1 Utgångspunkter för uppsatsen

För att förbereda för min metod- och materialdiskussion kommer jag nu att säga något om det perspektiv som min uppsats hämtar sin kraft från. Jag inser att detta är ett något oortodox sätt att förhålla sig till uppsatsens klassiska beståndsdelar, men jag menar att det med tanke på min teoretiska utgångspunkt är omöjligt att separera teori från metod på det traditionella positivistiska sättet. (Winther-Jørgensen – Phillips 2000:10)

2.1.1 Från socialkonstruktivism till diskursteori

Min uppsats tar sin utgångspunkt i en socialkonstruktivistisk vetenskapsteoretisk hållning. För mig innebär detta att jag inte uppfattar kunskap och sanning som något naturgivet som går att upptäcka genom noggranna studier av verkligheten. (Barlebo Wenneberg 2001:58) Det innebär inte att jag förnekar tanken på att det kan finnas en objektiv verklighet ”där ute”. Jag anser dock att vår uppfattning om vad verkligheten är skapas genom sociala processer snarare än genom att upptäcka vad som redan finns där.

Det faktum att min metod och min utgångspunkt är så sammanlänkade gör såklart att det skulle kunna vara svårt för en läsare som inte delar min uppfattning att se varför jag kommer fram till mina slutsatser. (Winther Jørgensen – Phillips 2000:10) Jag kommer därför att göra mitt bästa för att min forskningsprocess ska vara så genomskinlig som möjligt.

Min uppsats grundar sig också på poststrukturalistisk teori, som trycker på språkets betydelse för vår uppfattning om verkligheten. Det är med hjälp av språket som vi ordnar världen och gör den begriplig. En av nyckelförutsättningarna är dock att ord inte refererar till objektiva ting ute i verkligheten och att ett ords betydelse därför inte är helt låst – fixerad. (Winther Jørgensen – Phillips 2000:13) Man delar därmed upp ett tecken, som exempelvis ”hund”, i två delar: dels själva ljudet eller det skrivna ordet för ”hund” (signifikanten) och dels själva konceptet ”hund” (signifién), vilket blir de egenskaper ”hund” representerar. Att dessa två är godtyckligt sammanbundna –

signifién ”hund” heter inte ”hund” för att detta är den naturliga ordningen – gör också att teckens betydelse är flytande och att vad vi uppfattar som meningen med ett ord kan förändras. (Jeanneau 1984:22-23)

Försök att fixera teckens betydelse genom att med språkliga praktiker sammanlänka ord blir därför ett sätt att skapa en ”sanning” om världen. Dessa försök är vad Laclau och Mouffe kallar en *diskurs*. (Laclau – Mouffe 2001:105) Ett sätt att belysa hur dessa sanningar skapas är att *rekonstruera* och *dekonstruera* diskursen för att se hur den hänger samman.

Detta innebär också att vår identitet och våra föreställningar hade kunnat vara annorlunda – vi är inte från början bestämda att vara på ett visst sätt utan vad vi är och vad vi tror om världen är kulturellt och historiskt beroende. Det sociala är för diskursteorin diskursivt konstruerat. (Winther Jörgensen – Philips 2000:11, 31)

2.1.2 Tolkning och intertextualitet – hur förhålla sig till texten?

Min dekonstruktion, som inspireras av Derrida och diskursteori, utgår från några centrala uppfattningar om text. För det första uppfattas även saker som inte är skrivet material som text. Hur mycket av verkligheten som uppfattas som text varierar, från att fokusera även på det talade språket till att som diskursteorin (Laclau – Mouffe 2001:107) anse att alla erfarenheter och förmimmelser – arkitektur, händelser, handlingar – kan tolkas som text. (Winther Jörgensen – Phillips 2000:26-27)

Jag utgår också från tanken om texters intertextualitet, att texter snarare än att korrespondera med verkligheten där ute enbart refererar till andra texter i ett fritt spel av tecken. Det innebär att texters mening är beroende av dess relation till andra texter. (Alvesson – Skölberg 1994:235-236) Vidare ”samtar” texten på detta sätt inte bara med texter inom samma diskurs utan även med texter från andra diskurser. (Hellspong 2001:23)

Vad får då ovanstående för följder för min uppsats? För det första kommer jag inte att fokusera på vem som skrivit de texter jag analyserar i min illustration och inte heller till vem de är riktade. Mitt intresse ligger i texten som en del av en större diskurs. (Bergström – Boréus 2005:28) För det andra blir det viktigt för mig att ta hänsyn till att jag, när jag dekonstruerar texten, även återskapar den eller de diskurser texten ger uttryck för. Som forskare kan jag alltså inte stå utanför processen och ”titta in”. Däremot kan jag i så stor mån som det är möjligt försöka göra mig främmande för materialet och vara uppmärksam på de diskurser som jag själv återskapar². (Winther Jörgensen – Phillips 2000:28) Vidare innebär det faktum att jag ser på våra föreställningar och identiteter som kulturellt och socialt

---

2 En av dessa intressanta avvägandet har varit hur jag ska ställa mig till orden ”amerikan” och ”amerikansk”. Dessa används som markeringar av tillhörande/medborgarskap i Förenta staterna, men paradoxalt nog skulle ofta de som ställs utanför detta tillhörande, som ’immigranterna’, kunna sägas vara lika ’amerikanska’ eftersom de kommer från kontinenten ’Amerika’. Dock har jag haft svårt att hitta en bra ersättare för orden, och använder dem sålunda till och från i min text.

beroende självklart att jag inser att min tolkning kommer att färgas av mina utgångspunkter.

2.2 Dekonstruktion som metod

Alvesson och Sköldberg skriver: ”Dekonstruktion går ut på att upphäva en dikotomi genom att visa att den bygger på en falsk distinktion. Kategorier som tycks vara ömsesidigt uteslutande avslöjas vara oupplösligt sammanhängande. Mening uppstår genom att en alternativ mening undertrycks och döljs [...] Genom att visa på nedtryckta konflikter och multipla tolkningar av en text undermineras anspråk på ”sanning”, anspråk som ofta stödjer dominerande föreställningar” (Alvesson – Sköldberg 1994:255).

Dekonstruktion som metod blir i mitt fall ett slags text- eller diskursanalys där jag kommer att koncentrera mig på att visa hur tecken länkas samman för att artikulera ”immigration” som en fråga om säkerhet. Själva analysen kommer att ta hjälp av några av Laclau och Mouffes centrala begrepp som *nodalpunkter*, *ekvivalenskedja* och *åtskillnadens* och *likställandets logiker*. Dessa kommer att presenteras närmare i 3:5. Min ledning för hur en sådan analys med hjälp av diskursteori kan gå till har jag tagit från några olika källor.

Jag har inspirerats av Winther Jørgensen och Phillips samt Bergström och Boréus försök att göra diskursteorin till ett mer användbart metodredskap. De rekommenderar att utgå från diskursens beståndsdelar och försöka finna kopplingarna som skapas mellan olika tecken genom att likställa dem och skilja dem från varandra. (Winther Jørgensen – Phillips 2000:57-58, Bergström – Boréus 2005:336) Men jag har också sökt inspiration i några försök att göra just diskursteoretiska analyser där man inte går lika nära textens lingvistiska struktur. En viktig bok har här varit Howarth och Torfings (red.) *Discourse Theory in European Politics* från 2005, där författarna kortfattat presenterar undersökningar och lyfter fram just hur metodfrågan lösts, även om deras diskussion ligger på en något högre abstraktionsnivå än de tidigare nämnda författarnas. Jag har även tagit intryck av två övriga exempel som här kort introduceras.

Torben Dyrberg gör i *The Circular Structure of Power* från 1997 en mycket kort men belysande analys av dansk främlingsfientlighet genom att peka på hur skillnaderna mellan olika människor från olika ursprungsländer har kollapsat genom att deras identitet ges av att de är ”icke-danskar”. Här skapas en likhet mellan dem i och med att de alla artikuleras i en ekvivalenskedja som ”intruders, troublemakers and welfare chisellers” (Dyrberg 1997:121). Skapandet av danskheten, menar Dyrberg, blir rasistisk i och med att danskhetens primat bygger på ett uteslutande av de Andra som hotar denna identitet. Dyrberg använder sig framförallt av åtskillnadens och likställandets logik i sin analys av en hel samhällsdiskurs. (Dyrberg 1997:123)

Hans forskarkollega Jacob Torfing gör i *New Theories of Discourse* från 1999 några längre försök till analys med hjälp av diskursteori där han bland annat argumenterar för att vi ska se nationalstaten som en *tom signifikant* (begreppen

förklaras i 3:4) samt menar att denna får fungera som *nodalpunkt* och sammanhållande kraft i den politiska demokratiska diskursen. (Torfing 1999:192) Både Torfing och Dyrberg försöker också, vilket jag inspirerats av, att föra in de mer psykoanalytiskt inspirerade dragen av diskursteorin i sin analys. Dessa förklaras mer ingående i 3:2 samt 3:3.

2.3 Materialval

Min uppsats kommer i första hand att använda sig av material i form av litteratur, men jag kommer även att använda empiriskt primärmaterial. Båda dessa underlag diskuteras nedan.

2.3.1 Litteratur

Uppsatsen kommer alltså att, grovt uppdelat, behandla två grupper av teorier. Den första är poststrukturalistisk teori och här kommer jag främst, men inte enbart, att koncentrera mig på litteratur av författare som antingen inspirerat eller inspirerats av den diskursteori som utformats av Ernesto Laclau och Chantal Mouffe samt självklart dessa författare själva. De representerar det som brukar kallas den anglosaxiska skolan av diskursanalysen. (Bergström – Boréus 2005:308)

Den andra gruppen består av litteratur som fokuserar mer tydligt på gränser och immigrationspolitik. Den mesta av denna är hämtad från International Relations-fältet, men jag har valt ut författare som (uttalat eller ej) går att kombinera med diskursteorin genom sin vetenskapsteoretiska hållning, detta för att göra det möjligt att hålla samman uppsatsen. Här har jag dock försökt att inlemma fler teoretiker, för att på så sätt få fler röster i uppsatsen. Detta kan vara viktigt för att visa på mångtydighet och undvika alltför totaliserande teoribyggen, menar Alvesson och Sköldberg. (1994:274)

2.3.2 Empiriskt material

Kapitel 4 kommer att avslutas med en illustration där jag använder min teori för att analysera en debatt. Jag har valt att använda mig av texter från USA:s senat där immigrationspolitik behandlas. Mitt urval gjordes genom att söka i kongressens egen databas efter texter som behandlade tecknen ”immigration”, ”immigrants” eller dylika ord. Jag inledde med att skapa mig en överblick över samtliga, för att sedan fokusera extra på dem som även koncentrerades kring ”security”, vilket var en stor del av den samlade textmängden. Ämnet tycks vara ytterst aktuellt, med tanke på det ymniga materialet, och jag har därför begränsat mig i tid till debatt under mars och april 2006 samt koncentrerat mig på senaten och uteslutit representanthuset. De flesta av dessa debattinlägg hittas under rubrikerna *Immigration reform* eller *Securing America’s borders act*. Båda dessa

debattområden tycks behandla samma sak, vilken är hur USA's gränser, (som i denna kontext i allmänhet innebär den södra gränsen mot Mexiko), ska stärkas samt hur den illegala immigrationen ska stävjas.

En av anledningarna till att jag valt att använda mig av debatt från Förenta staterna är att engelska är det enda andra språk jag behärskar bra nog för uppgiften. Jag är dock medveten om att det skulle kunna vara till min nackdel att jag inte tolkar texter på mitt modersmål eftersom vissa meningsaspekter skulle kunna gå förlorade för mig. Men jag anser att denna typ av problem knappast går att undvika även om jag studerat texter på svenska. De övriga anledningarna till mitt val är de sedvanliga, ett väckt intresse och ett mångfacetterat och aktuellt ämne. Dessutom har jag under min litteratursökning stött på många undersökningar av europeisk diskurs och tyckte därför att USA kunde vara ett mer spännande val. (Exempelvis Howarth – Torfing (red.) 2005)

Mitt exempel är hämtat från vad man kan kalla västvärlden. Detta av flera skäl. För det första behandlar min litteratur detta område. För det andra har mina språkkunskaper spelat in även här och för det tredje utgör det en nödvändig avgränsning. Självklart hade det dock varit spännande med en jämförande studie av andra delar av världen.

Slutligen är materialmängden relativt begränsad. Detta beror både på att de empiriska illustrationerna inte utgör uppsatsens enda tyngdpunkt och att den dekonstruktionistiska metoden, som Alvesson och Sköldberg skriver, "förutsätter ett snävt avgränsat empiriskt material" (Alvesson – Sköldberg 1994:257).

3 Det omöjliga tillslutandet och maktens cirkulära struktur³

Under denna (månad) kryptiska rubrik kommer jag att redogöra för uppsatsens grundläggande teoretiska ramverk. Vi kommer att röra oss kring några centrala teman. Först kommer jag att säga något om hur vi kan se på identitetsskapande och på hur språket formar vår bild av verkligheten. Detta följs av en diskussion kring strävandet efter helhet i diskursen. Nästa del behandlar just maktens cirkulära struktur och till sist säger jag något om hur diskurs skapas.

3.1 Språket som identitetsskapande

Jag har argumenterat för att våra föreställningar om världen är språkligt konstruerade. Men om det inte finns något sant ”där ute”, som vi kan nå enighet om, hur kan vi då överhuvudtaget få någon ordning bland alla ord och föreställningar och hur kan vi kommunicera med varandra?

Derrida menade att ett ords innebörd bestäms av vad det *inte är*, utsidan är nödvändig för att definiera insidan (Critchley 1992:36). På så sätt kan vi inte se identitet som något naturligt givet, något vi upptäcker om oss själva och som utgår från tingens essens, utan som diskursivt skapat. (Howarth 2000:37) När det gäller vissa tecken kan vi ha lättare för att uppfatta detta än när det gäller andra. Exempelvis finns ingen större konflikt kring vad ett lejon är och vad det inte är, medan däremot åsikterna går isär kring innehållet i ett tecken som ’frihet’⁴.

Vissa tecken är således relativt bundna, vissa är mer flytande, dvs. dess signifikant kan ta på sig många olika betydelser. Tecknens innebörder återskapas eller omförhandlas därför konstant genom nya språkliga praktiker. Detta kan förklara hur förändringar i ett teckens betydelse kommer till stånd. Identiteter är alltså både tillfälliga och ömsesidigt beroende. Det gör att utsidan, vad ett tecken inte är, alltid är en del av insidans identitet. (Howarth 2000:37)

Dessa tankar är även centrala för diskursteorin. En diskurs betecknar således för Laclau och Mouffe den helhet som uppstår när man genom språkliga praktiker försöker fixera teckens betydelse – vad Laclau och Mouffe kallar artikulationer – genom att sätta dem i relation till varandra. (Laclau – Mouffe 2001:105)

---

³ Min översättning av Dyrbergs ”the circular structure of power”. (Dyrberg 1997)

⁴ Jag kommer att använda enkla citationstecken när jag refererar till ett ord som ett tecken i en diskurs. (I likhet med Bergström – Boréus, 2005:7)

Diskursen talar om vad ett tecken är: vad det hör samman med, och vad det inte är: vad som är dess motsatser. Det innebär i sin tur att alla anspråk på att tala om sanningen i en fråga utgör en sådan artikulation och därför kan dess sanningshalt inte prövas mot några fakta ute i verkligheten. (Torfing 1999:102-103) Precis som för Foucault blir diskurser som utger sig för att tala om sanningen och som säger sig ha kunskap om hur saker *verkligen är* inte ett utslag av rationellt tänkande utan en maktmanifestation som är ägnad att skapa enighet. (Foucault 1993:14-15)

Mycket viktigt att notera är att det enligt Laclau och Mouffe inte finns någon möjlighet för en diskurs att fullkomligt stänga till om sin helhet. I så fall skulle det, som Torfing uttrycker det, ”inte finnas något utrymme för politik” (Torfing 1999:19, min översättning). Alla tecken skulle vara fixerade inom en och samma diskurs. Varje försök att fixera ett teckens betydelse innebär att de oändligt många konkurrerande betydelser som tecknet skulle kunna ha – vad Laclau och Mouffe kallar *det diskursiva fältet* – måste uteslutas. Men eftersom alla betydelser är tillfälliga och ömsesidigt beroende kan bara en tillfällig fixering uppnås. Det finns alltid ett överflöd av mening som hotar att kollapsa diskursens skenbara totalitet. (Torfing 1999:92)

Som exempel kan vi ta den uppdelning mellan ”humanitär” och ”ekonomisk” flykting som jag nämnde tidigare. Den ’ekonomiska flyktingen’ definieras av vad den inte är: ”humanitär”, ”i behov av skydd” och vad den är: ”ute efter att förbättra sin ekonomi”. En konkurrerande diskurs som skulle hävda att många flyktingar kan vara del av båda dessa kategorier, eller att kategorin ”ekonomisk flykting” gör att välbärgade stater slipper ta ansvar för de humanitära behoven hos de ”ekonomiska” flyktingarna, skulle hota den sanning och den ömsesidigt uteslutande uppdelning som den första diskursen presenterar.

Samtidigt måste vi minnas att en tillfällig fixering av teckens betydelse är nödvändig för att göra verkligheten begriplig. Torfing skriver att: ”...the operation of closure is impossible but at the same time necessary; *impossible* because of the constitutive dislocation [ung ”förskjutning”] which lies in the heart of any structural arrangement, *necessary*, because without that fictitious fixing of meaning there would be no meaning at all” (Torfing 1999:114, kursiv i original). Men skillnad ska alltså inte förstås som en skillnad som finns innan vi upptäcker den. Det finns ingen skillnad i positiva termer, dvs. en skillnad mellan reella företeelser, utan skillnad finns bara i dess negativa betydelse. Skillnad är en relation och hänvisar inte till en inneboende essens. (Critchley 1992:37)

En förskjutning betecknar också vad som sker när ”händelser” från utsidan stör diskursen på grund av att de är omöjliga att förklara inom diskursens ram. Torfing tar som exempel den arbetslöshet och inflation som under 70-talet kom att ifrågasätta den Keynianska ekonomiska doktrinen att dessa två inte kunde uppstå samtidigt. (Torfing 1999:301) Förskjutningen visar på tecknens flytande tillstånd och i förlängningen på att sanningen inte är absolut och verkligheten inte håller samman. (Torfing 1999:195)

Våra föreställningar om verkligheten är alltså bundna till språkliga praktiker och diskurser som förklarar vad som är vad och varför. Samtidigt är inte dessa diskurser totala eller heltäckande. De befinner sig i konstant återskapande för att försöka dölja de sprickor som finns inom dem och för att antingen täcka upp och

inlemma i diskursen eller förskjuta till det diskursiva fältet system av tecken som ifrågasätter diskursens inre logik. Men varför uppstår denna strävan efter helhet, universalitet, totalitet?

3.2 Ordning och oreda – det omöjliga tillslutandet

Bauman menar att vi för att kunna orientera oss i tillvaron förlitar oss på förbestämda föreställningar om verklighetens natur och genom detta raster tolkar vi världen. Vi antar vidare att andra människor och deras handlingar ska vara möjliga att förklara med hjälp av våra föreställningar. Denna likhet mellan oss och den Andre är trygghetsskapande, andra människor blir förutsägbara eftersom de är ”som jag”. I detta sammanhang blir Främlingen den som med sin närvaro eller genom sina handlingar stör ordningen och renheten. (Bauman 1997:18-19)

Moderniteten har tvingat fram en konstant upprepning av ordningsskapande, menar Bauman. Det blir nu ”omöjligt att skilja ”skapandet av ordning” från förkunnandet av ständigt nya ”abnormiteter”, från dragningen av nya skiljelinjer och identifieringen av ständigt nya ”främlingar”” (Bauman 1997:21). Även för Bauman är utsidan således en nödvändig del av insidans identitet och de evigt upprepade gränsdragningarna ett sätt för helheten att hålla samman. Detta behov av att finna nya främlingar har heller inte reducerats med vårt intåg i den postmoderna eran, menar Bauman. I det postmoderna blir även Främlingen föränderlig och omöjlig att fixera. (Bauman 1997:24)

Diskursteorin tar intryck från psykoanalytikern Lacan för att förklara varifrån vår längtan efter helhet och sammanhängande struktur kommer. Denne delar med Bauman tanken att den totala ordningen och helheten är omöjlig att uppnå. Utsidan, den Andre, är alltid närvarande i skapandet av insidans identitet och hotar alltid att kollapsa dess mödosamt hopfogade struktur. Men för Lacan är också den Andre något mer, den är förmedlandet och representationen av språket, kulturen, historien, samhället – allt som är utanför jaget och själva det som ger möjligheten till skapandet av en struktur för att hantera verkligheten. (Jeanneau 1984:17)

Vi formulerar vår identitet genom bilder och ord och dessa introduceras genom den Andre, menar Lacan. (Jeanneau 1984:10) Vår längtan efter totalitet och enhet kommer enligt Lacan från våra första upplevelser som ofödda, där vi uppfattar oss själva och modern som en helhet. Vi har därför alltid kvar en förnimmelse, en fantasi, om hur det *ska* kännas. Det är denna som driver oss att sträva efter helhet genom att identifiera oss med bilder av någon annan, av ett yttre objekt. Jaget söker efter sig själv i den Andre, men drivs ständigt vidare eftersom detta fullkomliga jag inte går att finna. (Laclau – Zac i Laclau (red.) 1994:35, Torfing 1999:149-150)

Den Andre blir alltså både det som hotar helheten och det som får representera vårt begär efter den. (Stavrakakis i Howarth – Torfing (red.) 2005:73) Därför är den Andre nödvändig, eftersom vi genom att spegla oss i andra söker finna det ”jag” vi tror (förgäves) är vår sanna identitet, vår helhet. Vi hoppas finna någon

som ”är som jag”. Strävan att upptäcka vad vi hela tiden visste att vi var är dock förutsättningen till förändring. Detta ska undersökas i nästa avsnitt.

3.3 Maktens cirkulära struktur

Dyrberg tar i *The Circular Structure of Power* sitt avstamp i vad han uppfattar som en grundläggande tanke hos Foucault, nämligen att makt i tidigare teori setts som synonymt med *makt över* och att den på så sätt har fått representera motsatsen till det fria rationella subjektet, som skyddas från makt genom staten och dess system av rättigheter. Staten blir därför den enda legitima maktkällan. Mot denna uppfattning ställer Dyrberg en ”förutsättningslös” föreställning om makt. Makt är närvarande i alla identitetsskapande processer men har varken form eller innehåll utanför det sociala. Därför kan vi bara studera den inifrån. (Dyrberg 1997:85-87)

I stället för att se makt som ”makt över” menar Dyrberg att vi kan se makt som ”förmåga” (ability) – förmågan att göra en skillnad, att avgränsa. Makt är de temporala gränserna mellan nu, då och framtid och de spatiala gränserna mellan helheten och delen. På så sätt kan vi se makt som *becoming* – konstant ”tillblivelse”. (Dyrberg 1997:90)

Makt utgör därmed gränsen för identiteten och blir sättet att väva samman subjektet. Men på samma gång utgör dessa gränser det mot vilket subjektet positionerar sig för att identifiera vad och vem det är. Dyrberg skriver: ”By contrast, for Foucault, when power is located in the fissure [splittring] within the self, power is the name for the non-identity within identity, or otherness within the self, which encourages processes of identification. The self cannot escape power because it cannot escape it(s)self...” (Dyrberg 1997:91) Makt är gränsdragande och konstant och evigt pågående tillblivelse genom identifieringsprocesser. Som för Lacan blir gränserna mot det som inte är ”självet” det som konstituerar identiteten. Det finns ingen kärna i jaget, ingen essens förutom tomrummet. Skillnader finns enbart i negativ bemärkelse.

Makt blir därmed den temporala och spatiala positioneringen av identiteten. Denna sker genom att positionera *förutsättningarna* för identiteten i efterhand, som ett sätt att rättfärdiga dess existens. Makt blir positioneringen av identiteten *som om den redan vore där* innan dess positionering. När vi positionerar vår identitet genom att relatera den till och förskjuta i tid och rum det som ”ligger utanför” oss själva gör vi det så att vi ska kunna bli *det vi hela tiden vetat att vi var*. För att bevisa att det *finns* något som ”oss”. Men samtidigt är det, som för Lacan, själva omöjligheten att finna vårt sanna ”jag” som driver oss till identifieringsprocessen. Makthandlingen visar bara upp nya sprickor i helheten och öppnar därmed upp för nya makthandlingar. (Dyrberg 1997:93-94) Detta är maktens cirkulära struktur. Žižek menar att detta ”the positing of presuppositions” visas i det sätt vi inlemmar våra handlingar och upplevelser i större ideologiska och narrativa sammanhang för att göra dem begripliga. (Žižek i Laclau (red.) 1994:41)

Detta leder i förlängningen till att makt, som den formuleras i denna teori, separeras från staten och tron på ”den legitima makten”. ”Den legitima makten” rättfärdigas genom att hänvisa till förutsättningarna för dess existens, men denna illusion av essens skapas genom själva den diskursiva processen.

3.4 Skapandet av diskurs

Dyrberg menar alltså liksom Foucault att vi enbart kan studera makten inifrån. Som en avslutning på denna del kommer jag därför att återvända till Laclau och Mouffe för att med deras hjälp se hur vi kan dekonstruera de sanningar om verkligheten som byggs upp genom diskurser.

Tecknen i en diskurs har alltså fixerats i ett system av meningar genom att alternativa innebörder, det diskursiva fältet, utesluts. (Laclau – Mouffe 2001:105-107, Torfing 1999:98-99) Detta sker med åtskillnadens och likställandets logiker (”logics of difference” och ”equivalence”, min översättning). Båda har vi redan kommit i kontakt med. Åtskillnadens logik går ut på att förklara någots identitet genom att klargöra vad det inte är. A är A för att det inte är B, C, D osv. (Dyrberg 1997:119) Men Laclau och Mouffe menar samtidigt att det inte så enkelt: Att vara A för att A inte är B innebär *inte* att det finns ett ’A’ att vara. (Laclau och Mouffe 2001:128) Här kan vi dra oss till minnes både Lacans och Dyrbergs teorier. Vi kan alltså aldrig till fullo finna oss själva genom identifikationen eftersom den diskursiva struktureringen av det vi uppfattar som verkligheten aldrig kan bli tillsluten. Det som får representera vad vi inte är, (B), blir en symbol för fantasin om det ”hela” jaget. (Dyrberg 1997:147)

Likställandets logik går istället ut på att täcka över de skillnader som finns mellan A och B. Det innebär inte att säga att A *är* B, bara att A *är som* B. Men trots att detta är likställandets logik spelar även skillnader in. (Laclau 2005:78-79) A är som B på grund av vad A och B inte är, gemensamt. (Laclau – Mouffe 2001:143-144) Likheter och skillnader anspelar alltså, som hos Derrida, inte på likheter och skillnader i essens. Att A och B kan artikuleras som en enhet beror på att deras skillnader sinsemellan skjuts undan för att istället peka på deras likhet i att *inte* vara det som står utanför enheten, exempelvis C och D. (Dyrberg 1997:120)

När likställandets logik arbetar skapas dikotomier. A och B är vad de är för att de inte är C och D. (Howarth 2000:107) Sammankopplandet av olika tecken genom att de artikuleras som om de vore samma sak kallar Laclau och Mouffe *ekvivalenskedjor* (”chains of equivalence”, Winther Jörgensen och Phillips översättning). Ekvivalenskedjor utgör ett viktigt redskap för diskurser som försöker skapa enighet i ett fält där oenighet råder – hegemoniska diskurser (Laclau – Mouffe 2001:143). Likställandets logik, skriver Laclau, skapar en antagonistisk gräns genom sitt försök till totalisering. (Laclau 2005:78) Det sociala rummet förenklas. (Laclau – Mouffe 2005:130)

Tecken som är så flytande att de kan innehålla många skiftande meningar och samtidigt är mycket centrala för en diskurs kallar Laclau och Mouffe *tomma*

signifikanter. (Laclau 1996:36) Dessa har inte någon fixerad betydelse utan kan genom artikulationer komma att rymma många olika meningar. De är också ofta *nodalpunkter* i en diskurs, knutpunkter som genom sin öppenhet kan komma att representera och därmed fixera flera andra tecken. (Winther Jørgensen – Phillips 2000:35) En nodalpunkt utgör det centrum i diskursen runt vilket artikulationerna försöker skapa en helhet. (Laclau – Mouffe 2005:112) Ett typiskt exempel på en sådan tom signifikant som får fungera som nodalpunkt i flera diskurser är 'demokrati', på en gång möjlig att definiera som en mängd olika saker men samtidigt mycket svår att definiera. 'Demokrati' får fungera som sammanlänkande "värde" och på samma gång slutgiltiga anhaltspunkt i rättfärdigandet av diskursen.

4 Immigrationspolitik som diskurs

Vi ska nu förflytta fokus från den abstrakta nivån till mer konkreta företeelser och sätta vår teori på prov genom att se vad den kan säga om immigrationspolitik som diskursiv konstruktion.

Vi kommer att täcka några olika men sammanlänkade områden på vår väg mot hur och varför immigrationspolitik kan bli en fråga om icke-solidaritet och immigranter en fråga om säkerhet för staten. Till att börja med ska vi säga något om gränser och gränsdragningar. Nästa steg blir att behandla nationalstaten som diskursiv konstruktion. Det tredje avsnittet kommer så att ge sig på själva immigrationspolitiken. Till sist kommer jag att illustrera mina resonemang med ett empiriskt exempel från Förenta staternas senat.

4.1 Gränser, gränsdragningar och solidaritet

Hittills har vi talat om gränsdragningar utan att nämna eller analysera de gränser som avskiljer olika territorium från varandra. På ett principiellt plan menar jag dock att vi kan resonera på samma sätt som tidigare. En gräns markerar uteslutandet av utsidan och tillslutandet av insidan. Gränser, även de territoriella, ses därmed som en social process snarare än en fysisk företeelse och avgränsandet av territoriet blir en del av nationens identitet. (Newman i Albert et al. (red.) 2001:146) Vidare skulle man kunna hävda, som Albert gör med stöd av Deleuze och Guattari, att statens suveränitet över territoriet inte kommer ur något mytiskt ursprung utan är en *process av territorialisering* som måste upprepas konstant genom markeringar och handlingar.

Albert skriver: "For territory to be meaningful it has to be reproduced by the enactment of challenges to it, by questionings and erasures of boundaries as markers of space, but also through the inscription of new boundaries." (Albert i Newman (red.) 2002:61) Gränser, menar Albert, återskapas av att hot reses mot dem, där vi definierar vad som måste exkluderas, och detta återskapande måste ske konstant för att anspråk på territoriet ska bli meningsfulla. Detta resonemang påminner om Baumans tankar om det återkommande skapandet av nya Främlingar och nya hot för att upprätthålla ordningen.

van Houtum menar att vi för att förstå gränsernas betydelse för staten måste fråga oss vad gränser är tänkta att skydda, och varför gränsdragningar framstår som nödvändiga. För honom är gränsens yttersta funktion att skydda ekonomiskt välstånd. Men eftersom detta välstånd samtidigt bygger på kontakt med andra, på byteshandel och samarbete med utsidan, är samtidigt gränserna alltid i upplösning och omstrukturering. (van Houtum 2002:39-40)

Han frågar sig vidare vad denna brist på solidaritet, som innebär att vi inte delar välståndet med dem utanför gränsen, kommer sig av. Svaret blir att vad vi uppfattar som välstånd beror på föreställningen om ”knapphet”, om att det finns otillräckligt av något. Denna ”knapphet” är dock kontextuellt skapad. Van Houtum skriver: “We produce scarcity ourselves. Scarcity in itself would be meaningless in a world in which there were no limits to the willingness to share assets. Hence, to be more precise, what is bordered is not wealth alone, but also solidarity, that is, the readiness to share what we have defined as wealth.” (van Houtum 2002:41) Vad som begränsas är alltså solidaritet, viljan att dela välstånd.

Vidare menar van Houtum att gränser kan förstås som ett sätt att skapa ontologisk säkerhet. Han hämtar inspiration från Lacan när han argumenterar för att gränsdragningar blir ett sätt för människan att skapa trygghet och rationalitet, och i förlängningen för jaget att försöka stänga till om sig själv och bli helt. Territoriella gränser såväl som äganderätt blir här ett sätt att försöka nå välbefinnande genom att göra världen förutsägbar. (van Houtum 2002:43-44)

Stavrakakis menar också att den Andre får fungera som syndabock för det vi inte kan uppnå. Om bara denne kunde oskadliggöras skulle världen kunna bli vad den en gång var och vi skulle därmed känna oss hela. (Stavrakakis i Howarth – Torfing (red.) 2005:73)

4.2 Säkerhet och nationalstaten

Jag har talat om hur gränser kan ses som ett sätt att skapa en känsla av säkerhet och förutsägbarhet och jag har också hävdat att territoriella gränser kan rättfärdigas genom att hänvisa till hot utifrån och genom att peka på ett tillstånd av knapphet som omöjliggör solidaritet. Nästa uppgift blir att mer ingående utreda relationen mellan staten och säkerheten.

Der Derian menar, trots att han inte delar dennes slutsatser, att Hobbes i Leviathan sätter fingret på en viktig poäng: att rädslan inför döden är vad som driver människan att söka stöd i varandra – i solidaritet – och i förlängningen i staten (som paradoxalt nog gör den fullkomliga solidariteten omöjlig). (Der Derian i Lipschutz (red.) 1995:30)

Huysmans menar att rädslan inför döden, det ultimata kaoset som vi inte kan veta något om och inte kontrollera, får två funktioner för staten. För det första behöver staten fiender för att rättfärdiga sina gränser och det rättfärdigandet sker genom att hänvisa till säkerhet – fienden kan beröva oss livet. För det andra ligger statens hela existens i vårt förhållande till döden. För att undkomma den ångest som vissheten om att vi ska dö ger oss försöker vi organisera världen. Sökandet efter denna kunskap separerar döden från livet. Bauman uttrycker något liknande som att kulturen är ett sätt för människan att försöka glömma sin dödlighet. (Bauman 1992:46) Staten blir ett av dessa sätt att hålla döden borta eftersom den skyddar oss från osäkerheten på utsidan. Främlingen, den Andre, får representera det från vilket vi måste skydda våra liv. (Huysmans 1998:235-237) Om detta hot inte skulle finnas behövs inte heller staten, menar Huysmans: “The negative

interpretation argues that since security is a strategy to free oneself from a threat, it cannot exist without threats. Somewhat differently formulated, this means that insecurity is a necessary condition for security” (Huysmans 1998:248).

Harvey menar i likhet med detta att:

Order can therefore be seen as the result of the always partial configuration of power relations through acts of bordering. Order is already contaminated by disorder and ambiguity. [...] Order requires that societies forget that their political institution originated in acts of bordering, that is, acts of power. This “sedimentation” of borders is a precondition for the stability of every order. However, the fact that borders must conceal the traces of their ignoble beginnings also means that they remain permanently threatened by that which has been excluded. (Harvey i Albert et al (red.) 2001:253-254)

Harvey ger här en utgångspunkt till en annan viktig aspekt av nationalstatens existens. Staten, och detta påminner även Der Derian oss om, rättfärdigar sig själv genom att hänvisa till ”vad den alltid hela tiden varit”. Jag har argumenterat för att en legitim makt måste hänvisa till något som föregår själva makthandlingen för att vara legitim, grunden för dess legitimitet måste redan finnas där. För Hobbes sker detta exempelvis genom att hänvisa till naturtillståndet. (Lipschutz i Albert et al. (red.) 2001:79) Dyrberg menar dock att detta linjära sätt att presentera händelserna bara skyler över maktens cirkulära struktur. (Dyrberg 1999:101)

Jag menar liksom Dyrberg att när diskursen artikulerar säkerhet för medborgarna i staten som en anledning till statens existens och fortsatta legitimitet kan detta ses som ett sådant sätt att i efterhand positionera förutsättningarna för statens identitet. Dessa förutsättningar måste så, istället för att utgöra en stadig grund, hela tiden återskapas och omskapas genom sociala och territoriella processer för att statens identitet ska kunna positioneras i tid och rum.

4.3 Immigrationspolitik

Förhoppningsvis har jag nu visat att vi har en utgångspunkt för att försöka förklara varför immigrationspolitik kan bli en fråga om icke-solidaritet och immigranter artikuleras som ett hot mot staten. En sak vill jag dock trycka på, nu när vi börjar närma oss slutet: Mitt *varför* har ingenting att göra med den traditionella kausaliteten. Jag har inte för avsikt att leverera sanningen.

Immigrationspolitik betecknar således för mig de diskursiva konstruktioner som förklarar och rättfärdigar varför och hur rörelser av människor in över statens territoriella gränser begränsas och kontrolleras. Vidare instämmer jag med Bigo i att: ”States do not have the right, but simply the habit to control”. (Bigo i Bigo – Guild 2005:57) Staten har ingen självklar rättighet att kontrollera immigration. Detta innebär inte att det är omöjligt att argumentera för en sådan rättighet, bara att den inte är naturgiven. Inte heller staten är en naturgiven enhet. Vad staten *är* konstrueras diskursivt, som jag redan nämnt, genom att artikulationer i efterhand positionerar förutsättningarna för dess identitet och existens.

För mig blir immigrationspolitik ett sätt att diskursivt konstruera utsidan, och därmed vår egen och nationens identitet, genom att identifiera Främlingen eller de Andra. 'De' är "dem för vilka andra regler gäller än för 'oss'", därav 'immigrationspolitik' och inte bara 'politik'. Om samma regler gällt som för 'oss' skulle 'de' i denna aspekt vara 'vi'. Därför blir immigrationspolitik som fullkomlig solidaritet en omöjlig konstruktion, av samma anledning som ett fullkomligt tillslutande är omöjligt – den förskjutna utsidan blir en nödvändig del av positionerandet av vår identitet.

Samtidigt, menar Crowley, är inte *territoriella* gränser alltid den självklara kärnan i immigrationspolitiken. Istället är det välfärden som intar denna plats och många av de kontroller som separerar medborgarna från immigranterna sker inte vid den territoriella gränsen utan i samhällets institutioner vid utdelandet av välfärdsprivilegierna. (Crowley i Bigo – Guild 2005:140-141)

Bigo pekar också på denna viktiga poäng. Vidare säger han att för den liberala diskursen, som ser fri rörlighet som ett av sina huvudmål, blir det problematiskt att foga samman den fria rörligheten med viljan att hålla välståndet inom staten och att reglera vem som får tillgång till det. (Bigo i Bigo – Guild 2005:57) Brown menar även han att den liberala politiska teorin får svårt att hantera föreställningen om universalitet och människors lika värde samtidigt med den starka traditionen av att basera statens primat på samhällskontraktet och nationalstatssystemet. (Brown i Albert et al. (red.) 2001:120-121).

Detta skulle kunna förklara varför immigranter artikuleras som ett hot mot staten, som ett försök att binda samman dessa två aspekter av diskursen inför ett gemensamt problem. Om vi drar skarpa gränser mot den Andre, i det här fallet genom en immigrationspolitik som ser 'immigranterna' som ett hot, kan vi känna trygghet i att vi inte utsträcker vår solidaritet till alla. 'De' är ett hot och alltså är de inte som 'vi', vilket i sin tur ger att de inte har rätt till vårt (knappa) välstånd.

Men det kan också bjuda svårigheter att artikulera immigranter som ett hot eftersom det faktum att statens primat måste rättfärdigas om och om igen genom territorialiserande handlingar samtidigt pekar på att dess legitima makt över territoriet inte bygger på en på förhand given rättighet. Här visas maktens cirkulära struktur upp. Crowley skriver:

Formally, anti-immigrant discourse tends to be characterised by a commitment to *neat* boundaries, and therefore also to a world that continues to make an established kind of sense. Conversely, immigration has the potential genuinely to erode or to blur such boundaries, especially when territorial welfare rights (and other forms of enhanced social control) raise the stakes of national belonging. (Crowley i Bigo – Guild (red.) 2005:156)

Immigrationen, menar alltså Crowley, hotar att upplösa de lättförståeliga gränser som finns mellan 'vi' och 'de andra'. De andra är på så sätt oredan som med sin närvaro vid våra gränser och sina krav på att vara som oss stör ordningen. Den liberala diskursen föreskriver att vi alla är lika i vår status som människor, ('de' är som 'vi' med likställandets logik). Men för att skydda oss själva – vår välfärd, våra resurser – i en situation av "knapphet", behöver vi samtidigt göra en skillnad mellan 'oss' och 'de andra'. 'Immigranterna' får representera de vi speglar oss i för att se oss själva såväl som hotet mot vår identitet.

I en sådan anti-immigrationsdiskurs blir också 'immigranterna' de som tagit ifrån oss tryggheten. Huysmans menar att 'de' med sin närvaro hotar 'vårt' samhälles överlevnad genom att undergräva dess gemensamma traditioner och institutioner. Denna diskurs lever på myten att det funnits ett homogent samhälle från första början, menar Huysmans. Ett samhälle som kan återuppstå om bara 'immigrationen' regleras och 'immigranten' förskjuts. (Huysmans 2000:758) Då kan vi, liksom Dyrberg, finna "vad vi alltid vetat att vi var".

Jag menar alltså också att 'immigranten' kan bli ett viktigt tecken i diskursen som upprätthåller nationalstatens primat. De territoriella makthandlingar som upprepas i och med statens immigrationspolitik och dess verkningar vidmakthåller föreställningen om statens rätt att reglera vem som kommer in över dess gränser. De talar om sanningen om statens suveränitet. Där kan vi hitta incitamenten till att artikulera 'immigranter' som ett hot mot statens säkerhet. 'Immigrationen' har inte plötsligt, av skäl som befinner sig ute i verkligheten utanför diskursen, börjat utgöra ett hot mot nationalstaten. Utsidan hotar alltid att kollapsa den hopfogade helheten. 'Våra' rättigheter till 'vårt' territorium och 'vår' välfärd är inte naturgivna, dessa har inte överlämnats till oss av gud eller försynen eller marknaden. Den inneboende logiken i en diskurs som hävdar att dessa i själva verket är vår egendom för att det är så det är menat att vara är beroende av att rättfärdiga utslutandet av utsidan. Detta kan ske genom att göra "de som inte borde ha denna rättighet" till hot som måste avvärjas.

4.4 Immigrationspolitisk diskurs i USA:s senat

America has two great traditions. We are a nation of immigrants and we are a nation intolerant of immigrants. (Durbin, demokrat (DE) – Illinois, 27 mars 2006, sid: S2402 i kongressens officiella protokoll⁵)

Av de texter i kongressens databas som jag gått igenom i mitt materialsökande behandlar ytterst få immigration på något annat sätt än som ett problem och till största del dryftas vad man kallar "illegal immigration". (Undantagen är offentliga tillkännagivanden av typen "Senaten erkänner härmed den nytta folkgrupp X gjort för USA under X år av stadig immigration".) Debatten om immigration berör övergripande två teman: hur gränsen (mot Mexiko) måste stärkas samt hur man ska hantera de illegala immigranter som redan finns i landet. Jag har i min undersökning koncentrerat mig på vilken sanning om världen som presenteras i debatten samt hur och när denna helhet ifrågasätts. Som jag redan nämnt har jag i mitt materialval begränsat mig ganska snävt i tid, vilket skulle kunna förklara

---

⁵ Alla referenser med sidnummer hänvisar hädanefter till resp. sidor i *the Congressional record* som hittas på <http://thomas.loc.gov/home/r109query.html>.

varför jag inte hittat avvikande icke-problemfokuserande exempel. Min analys gör således inga anspråk på att kunna generaliseras i någon högre grad.

Alla *artikulationer* i debatten binder dock inte samman 'immigranter' med problem. Snarare hänvisas ofta till 'alla amerikaners' gemensamma status som 'immigranter'.

We are a nation of immigrants and we always will and should welcome immigrants into the country, but we need to gain control of our borders. (Sessions, republikan (RE) - Alabama, 31 mars 2006, sid: S2685)

We know why people come to America. It is the same reason they have always come: because too often they have no hope and no opportunity where they live. So we understand at a very human level why it is that people want to come to the United States. Yet I think we all acknowledge America cannot open its borders to anyone and everyone who wants to come here or we would literally be *drowned in a wave of humanity*. (Cornyn, RE - Texas, 30 mars 2006, sid: S2551, min kursivering)

Här menar jag att vi kan se hur utsidan blir en tydlig del av insidans identitet, och detta på ett mycket konkret sätt. Vi är immigranter, 'de' är som 'vi', fast, de blir samtidigt dem som hotar vår identitet – om vi skulle innesluta alla dem skulle 'vi' upphöra att vara 'oss', vi skulle "drunkna i en våg av mänsklighet". I debatten artikuleras också tydligt hur 'öppna gränser' inte är förenligt med en stabil nation eller ens nationens överlevnad. (exempelvis: Dorgan, DE – North Dakota, 3 april 2006, sid: S2703).

We do know some fundamental basics. If we do not control our borders, if we do not control in-migration, in time we can lose our character as a country. We are a nation of immigrants and we are proud of it. [...]

But in becoming an American, we have always put parameters around it. We have always said you had to study, you had to learn, you had to move yourself into the American culture and the American dream. You had to have, and we allowed, an assimilation. What we have lost in the last two decades by not controlling our borders is that very assimilation in the style with which it operated in the past.

Many of us, and most Americans, wish to regain that. It isn't that we deny our heritage; we are tremendously proud we are a nation of immigrants. We want to continue that tradition. It is our strength. But in doing so, you control your borders, you control the in-migration, and you do so in an orderly fashion. (Craig, RE – Idaho, 4 april 2006, sid: S2764)

'Amerikanskheden' spelar en intressant roll i diskursen. Den finns för att 'alla' delar samma erfarenhet – de är immigranter – men samtidigt hotas denna speciella karaktär av de osäkra gränserna. Att bli 'amerikan' är något som inte kan innefatta alla. Vi kan också, som Huysmans pekar på, se myten om ett tidigare 'Amerika' som fungerade som ett homogent samhälle – det är denna särart som immigrationen hotar.

'Amerikan' och 'Amerika' uppfattar jag som viktiga tecken i debatten. De får utgöra nodalpunkter och jag ser dem också som flytande och tomma signifikanter som används för att binda samman diskursen. Men samtidigt finns där en osäkerhet kring tecknet, dess flytande natur underminerar hela tiden de anspråk på sanning som uttalas. 'Amerika' och 'amerikan' får säga allt men samtidigt ingenting.

Jag menar dessutom att vi kan se i debatten hur 'amerikanskheden', vad det är att vara 'amerikan', artikuleras som om man genom artikulationen påvisar något alla redan vet, som om man, med Dyrbergs tankar, påvisar "vad man hela tiden varit". Ett exempel är hänvisandet till de gemensamma tidigare erfarenheterna, ett annat är hänvisandet till 'lagen', något jag ska behandla mer utförligt nedan.

Likställandets logik, som fogar samman alla 'amerikaner' till en och samma och skjuter undan deras olikheter, genomför också ytterligare en manöver. Den utesluter, med något undantag (Durbin 28 mars 2006, s:S2432), det som inte skulle passa in i diskursen, vilket här kan symboliseras av amerikanska indianer – som skulle kunna artikuleras som 'urinnevånare' och 'icke-immigranter' – samt de amerikaner som kom till USA på slavskepp. Detta menar jag kan ses som ett sätt att ignorera utsidan – andra betydelser av 'amerikan' som skiljer tecknet från 'immigrant' förskjuts till det diskursiva fältet.

4.4.1 Nationen⁶

En av de aspekter av texten som jag valde att koncentrera mig på var hur 'nationen' skapas i diskursen. Här kan vi se både detta samt flera av de teman som behandlats ovan.

I want to be quick to interject, we understand why it is that people come to America. It is the same reason that everyone wants to come to America, and that is because we are the beacon of hope and freedom and opportunity for the planet. [...] But as a sovereign nation, sovereignty implies control of our borders, and we do not have control of our borders today. It also implies that we will do first what is good for America and American interests, and then if we can, and certainly we do, we could go help our neighbour. (Cornyn 31 mars 2006, sid: S2679)

America needs secure borders. Right now, we do not have them. Every day, thousands of people violate our frontiers. We do not know who they are and quite often we cannot stop them. As a nation of immigrants which honors the rule of law, we must secure our borders to make America safe, so we can fix our country's immigration system.

We are a nation of immigrants. We all came from somewhere else, and we have all benefited from America's uniquely inclusive ethos. But America is also a nation of laws. Our laws bind and protect us. They transform us from seekers into citizens and are the very foundation of our democracy.

A nation that cannot secure its borders cannot secure its destiny or administer its laws. The situation along our southern border now ranks as a national security challenge second only to the war on terror. (Frist, RE – Tennessee, 27 mars, 2006, sid: s2398)

'Nationens suveränitet' är beroende av 'säkra gränser'. Detta artikuleras i citaten och i diskursen. En nation som inte kan kontrollera sina gränser mister sin suveränitet och kan inte "säkra" sitt eget 'öde'. Här kan vi se hur 'den suveräna

---

⁶ Att man i denna diskurs talar om 'nationen' snarare än 'staten' blir svårt att dra slutsatser av eftersom 'state' i detta sammanhang antagligen kan behöva referera till själva de federala staterna.

nationen', 'säkerhet' och 'gränskontroll' binds samman med 'ödet' och 'Amerikas bästa' i en ekvivalenskedja samtidigt som 'den bristande gränskontrollen' likställs med 'kriget mot terrorn'. 'Säkerhet' blir i diskursen tätt sammanbundet med 'överlevnad' och 'trygghet' och säkerhet får innebära 'att ha kontroll över gränserna'. Här kan vi se hur tecknet 'säkerhets' betydelse fixeras.

Ett liknande tema är hur nationens primat legitimeras av dess lagstiftande funktion och hur nationen skulle falla om denna undermineras. 'Lagen' blir ett 'skydd' och en garant för 'demokratin'. De 'illegala immigranterna' utgör ett hot mot 'lagen' och således ett hot mot nationen. Här kan vi se hur 'nationen' rättfärdigas genom att det hänvisas till något som positioneras innan dess identitet: 'lagen'. Denna 'lag' är dock samtidigt något som bara blir begripligt inom den kontext som föreställningen om nationens primat ger. Diskursen kan härmed illustrera maktens cirkulära struktur.

Vi kan också i de båda exemplen tydligt se hur 'vi' skiljs från 'de' – som "bär hand på våra gränser" och "som vi inte vet vilka de är och inte heller kan stoppa". Skillnaderna mellan olika 'illegala immigranter' undertrycks också och de behandlas som en och samma.

Jag menar alltså att vi i diskursen kan se tydliga exempel på både likställandets och åtskillnadens logik. Som vi ser i exemplet ovan artikuleras alla 'amerikaner' som lika eftersom de delar en gemensam bakgrund – de är alla 'immigranter'. Detta gör också att de möjliga framtida 'amerikanerna', de nya 'immigranterna' på detta sätt redan är lika 'amerikanerna'.

Samtidigt skiljs de 'illegala immigranterna' från 'amerikanerna', 'de' är inte lika 'oss' eftersom de 'illegala immigranterna' är hotfulla och skrämmande – en säkerhetsfråga och ett hot mot 'lagen' samt 'suveräniteten'. Likställandets logik arbetar alltså, som jag redan nämnt, genom att både likställa och åtskilja, så att vi här får en tydlig dikotomi.

Like so many of my colleagues, I would like to see this country's traditions of immigration preserved. But it must be done in a way that does not reward those who broke our laws and came to this country illegally.[...] Border security is the foundation on which we must build immigration reform. It is essential to our national security that we make it our No. 1 priority. We need to keep a close eye on who the people are who are entering this country and the purpose they have for coming here. [...] Just this past week, the FBI busted a smuggling ring organized by the terrorist group Hezbollah. They had some of their members cross the Mexican border to carry out possible terrorist attacks inside the United States. Securing our borders is no longer an option, it is a necessity. It is essential to securing our national safety, the safety of our citizens, and the safety of future American citizens. (Bunning, RE – Kentucky, 6 april 2006, sid: S3181)

Dock menar jag att denna del av diskursen inte är ett helt framgångsrikt försök på likställandets logik (och därför ett bra exempel på hur det faller isär). Diskursen får svårt att hantera tecknet 'illegal immigration' eftersom det både får beteckna "de som lever i skuggorna men går till samma kyrka som du och skulle ha varit goda hederliga amerikaner om de fått chansen att genomgå medborgarskapsprovet" och "hotet mot nationen". Denna spricka kan dessutom förekomma hos en och samma talare, inte bara inom diskursen i stort. (som hos Lincoln, DE – Arkansas, 30 mars 2006, s:2583)

4.4.2 Säkerhet och ekonomi

Let's not delude ourselves. This debate isn't just about drugs, and it isn't just about violence, as horrible as those are. This debate is also – and I would say first and foremost – about our Nation's security. In a post-9/11 world, border security is national security. (Cornyn 30 mars 2006, sid: S2551)

I debatten artikuleras immigranter som en säkerhetsfråga på två sätt. Det första har vi redan avhandlat, det kopplar samman illegal immigration med 'osäkra gränser', 'terrorism' och också som ovan "hotet mot USA efter 9/11". Här arbetar åtskillnadens och likställandets logiker för att binda samman föreställningen om USA som en nation av immigranter med föreställningen om USA som en nation under hot, som skadas av sina öppna gränser där vem som helst kan smita in utan att 'vi' vet vilka 'de' är. Det andra sättet är att 'immigranterna' artikuleras som ett *ekonomiskt hot*, detta gäller främst de 'illegala immigranterna' men även de 'legala'.

But I also know there have been many times when I have lived in Arizona that a good American citizen with good carpentry skills can't find a job. There are no jobs to be had. The housing market has fallen through the floor because we are in a recession and people are looking for work and they can't find it. In that situation it doesn't make sense to issue more temporary work visas for foreign workers, foreign construction workers. (Kyl, RE – Arizona, 3 april 2006, sid:S2715)

Här ser vi hur 'the good amerikan citizen' blir någon annan än de immigranter som skulle kunna bli amerikaner (se även bl a Cornyn 3 april 2006, sid:S2714). Jag menar också att diskursen använder sig av just "knappheten" på resurser för att visa på varför öppna gränser, eller vad jag kallat "fullkomlig solidaritet", skulle vara omöjligt. (Exempelvis Dorgan 3 april 2006 sid: S2702-3)

Vidare kan vi se en spricka i diskursen när denna försöker binda samman två viktiga värden i den (neo)liberala amerikanska diskursen: "den fria rörligheten" och "skyddandet av nationalstatens gränser".

We have the idea of a nation of immigrants conflicting with the rule of law here. That is why we are having a difficult time figuring out what to do about the 10 million or 11 million people who are here illegally.

We have to weigh the facts as we talk about how many temporary workers we want, and that we have the principle of laissez faire in our character. We have a free enterprise system. We want people to work. We want to attract them here. (Alexander, RE – Tennessee, 3 april 2006, sid: S2718)

I diskursen blir 'immigranterna' närvarande både på utsidan och insidan. De artikuleras både som ett hot för den amerikanska arbetaren *och* som en viktig del av ekonomin. Här menar jag att vi kan se hur 'immigrantens' närvaro skapar oreda i den strukturerade helheten.

4.4.3 Slutliga reflektioner över analysen

A country that does not protect its borders and does not know the identity of those who come in and out of the country is laying out the welcome mat for criminals and even terrorists. (Sessions 31 mars 2006, sid.: S2682)

Jag menar att de studerade texterna, som jag har behandlat som *en* diskurs⁷, på ett övergripande plan skulle kunna läsas som en kamp för den amerikanska (neo)liberala diskursen, som centreras kring bland annat 'fri rörlighet' och 'den amerikanska drömmen', att hålla samman sin helhet under vad som uppfattas som hot mot nationen. Både de ihärdiga referenserna till USA som ett invandrarland och kopplingen mellan 'illegala immigranter' och 'terrorism' kan ses som försök att sy ihop diskursen med hjälp av likställandets logik, att skapa helhet när ingen sådan går att nå.

Detta leder mig in på min avslutande hypotes som även sätter in diskursen i sitt historiska sammanhang. Laclau och Mouffe talar alltså om att diskurser kan "förskjutas", störas av händelser som påverkar diskursen och tvingar den att anpassa sig till den nya föreställningen om verkligheten för att återigen kunna foga samman (den skenbara) helheten. Jag frågar mig om vi kan se händelserna kring '9/11' som en sådan förskjutning som skapar osäkerhet om vad *verkligheten verkligen är*. I sådant fall skulle också den studerade debatten kring de 'illegala immigranterna' kunna vara ett sätt för diskursen att med gränsdragningar skapa trygghet och förutsägbarhet genom territorialiserande processer. Gränsdragningar, som kontroll över de territoriella gränserna eller som ett uteslutande av 'illegala immigranter' ur ekonomin, skulle härmed bli ett sätt att skapa trygghet.

En liknande förklaring levereras av Lipschutz. Han menar att politiska angrepp på immigrationen i USA kan ses som en strategi för att återinföra statens moraliska auktoritet i en tid av upplösning. (Lipschutz i Albert et al. red. 2001:83) Jag menar att även Lipschutz förklaring i förlängningen kan läsas som ett sätt att skapa trygghet och förutsägbarhet genom att upprätthålla statens primat.

Att försöka avgränsa vad en 'amerikan' är, att denne *inte är* den 'illegala immigrant' som representerar hotet mot nationen trots att alla 'amerikaner' är 'immigranter', samt att binda samman den 'illegala immigranten' med 'hotet från terrorismen' blir härmed ett sätt att göra världen begriplig och mildra känslan av osäkerhet. Att likställa den 'illegala immigrationen' och 'terrorismen' gör 'terrorismen' möjlig att hantera genom gränskontroll och blir ett sätt för diskursen att hantera den förskjutning som '9/11' utgjorde. När jag tänker på bilderna från '9/11' menar jag vidare att de var så skakande just för att de representerade meningslös död, döden som vi inte kan förklara och som det inte går att komma ifrån.

---

⁷ Jag använder härmed "diskurs" i detta fall som ett arbetsredskap. (Winther-Jørgensen – Phillips 2000:137) Samma material kan säkerligen av en annan uttolkare analyseras som innehållande flera konkurrerande diskurser, men jag har alltså fokuserat på att finna ut vilken sanning om världen som presenteras och därmed hur helheten konstrueras i diskursen.

Jag menar också att diskursen samtidigt, genom att binda samman 'illegala immigranter' med både ett 'ekonomiskt hot' och 'terrorismen' gör det lättare att hantera den spricka som uppstår när 'den fria rörligheten' och 'de mänskliga rättigheterna' ifrågasätter nationalstatens kontroll över territoriet. Att artikulera 'immigranterna' som en fråga om nationell säkerhet kan därför ses som ett försök att anpassa diskursen till två störningar: (1) den förskjutning som '9/11' utgjorde och (2) de inneboende sprickorna i en amerikansk (neo)liberal diskurs som både vill argumentera för 'den fria rörligheten', 'den amerikanska drömmen' och nationalstatens rätt att reglera rörelser in över sina territoriella gränser. Båda dessa störningar visar, dock på olika sätt, hur förskjutandet av utsidan blir en del av insidans identitet och hur utsidan därmed alltid hotar att kollapsa insidans helhet, att få den att falla isär.

5 Slutsatser

It could be that what is at stake is not only the question of the physical border of the state but of the boundaries of our understanding of the world. The frontiers between “inside and outside” are under discussion because we are at the limits of our political imagination. (Bigo i Albert *et al* (red.) 2001:96)

Under den här uppsatsens gång har jag velat undersöka hur och varför immigrationspolitik blir en fråga om icke-solidaritet och – i förlängningen – varför immigranter artikuleras som ett hot mot statens säkerhet.

Frågeställningen har jag försökt besvara genom två manövrar. Den första fokuserade på *varför*. Här inledde jag med att argumentera för att människans föreställningar om verkligheten är diskursivt skapade, och att identiteter konstrueras genom att vi talar om vad något inte är. Diskurser försöker etablera en sammanhängande struktur som ska förklara sanningen om hur verkligheten verkligen är, men denna helhet är omöjlig eftersom fixeringen av tecken och dess identitet bygger på att vi förskjuter utsidan: alla andra möjliga betydelser av ett tecken. Denna utsida blir därför alltid närvarande i insidans identitet och hotar alltid att upplösa dess skenbara helhet. Jag menade vidare att vår identitet positioneras genom att förskjuta i tid och rum det som det som vi inte är och därigenom artikulera förutsättningarna till identiteten som om de varit där hela tiden. Denna maktens cirkulära struktur positionerar identiteten så att vi ska finna vad vi hela tiden vetat att vi var, vårt fullkomliga jag. Människans längtan efter (omöjlig) fullkomlighet driver oss till nya identifikationsprocesser där vi speglar oss i den Andre. Denne får representera hotet mot vår identitet (utsidan) såväl som drömmen om att finna någon ”som jag” och därmed bli hel.

Att vår uppfattning om verkligheten är diskursivt konstruerad genom maktens cirkulära struktur innebär vidare att även territoriella gränser kan ses som identifikationsprocesser. Jag argumenterade för att staten inte har en naturgiven rätt till suveränitet över sitt territorium och därför måste återskapa rätten till detta genom territorialiserande processer. Gränsdragningar kan ses som ett sätt att skapa ordning och förutsägbarhet i tillvaron. Att utesluta utsidan skapar en känsla av trygghet. Immigrationspolitik kan härmed ses som en diskursiv process som konstruerar utsidan, och därmed vår egen och nationens identitet, genom att identifiera Främlingen eller de Andra. De andra blir ”de för vilka andra regler gäller än för oss”.

Jag menade vidare att statens existens som ett uttryck för människans solidaritet kommer sig ur vår rädsla inför döden – den ultimata oordningen om vilken vi inget kan veta – men att staten samtidigt, när den grundar sin existens på att skydda ’vårt’ välstånd i en situation av knapphet, gör fullkomlig solidaritet omöjlig. ’Immigranten’ blir därmed den som hotar vår säkerhet, eftersom

knappheten gör att vi måste sätta en gräns för solidariteten. Den liberala diskursen får därmed ett problem, menade jag, när den försöker foga samman tron på 'fri rörlighet' med statens rätt att skydda sina gränser.

Ett sätt att hantera denna konflikt skulle kunna vara att artikulera 'immigranter' som ett hot mot statens säkerhet. 'Immigrationspolitiken' och dess verkningar skulle då fungera som territorialiserande processer som rättfärdigar nationalstatens primat genom att i efterhand positionera förutsättningarna för dess existens – nämligen hotet från utsidan. Men samtidigt visar just tvånget att genom territorialiserande handlingar upprepa och återskapa föreställningen om statens suveränitet över territoriet på att den sanning som visas upp genom dessa makthandlingar inte är ett uttryck för en naturgiven rättighet. Makthandlingen visar bara upp nya sprickor i helheten, som öppnar upp för nya makthandlingar i en evigt cirkulär struktur. Därför måste 'immigranterna' artikuleras som ett återkommande hot mot statens säkerhet och på så sätt blir 'immigrationspolitik ett uttryck för "icke-solidaritet"'.

Därefter försökte jag illustrera och pröva mitt resonemang mot texter från USA:s senat. Jag dekonstruerade debatten och visade hur 'immigranter' kom att figurera som en fråga om säkerhet på två sätt. Först genom att 'illegala immigranter' och 'de osäkra gränserna' kopplades samman i en ekvivalenskedja med 'hotet mot nationen' och 'terrorismen'. Sedan genom att 'immigranter' fick utgöra ett ekonomiskt hot mot den vanlige 'amerikanen'.

Jag pekade här också på några olika svårigheter för diskursen att knyta samman sin helhet. En var att föreställningen om 'Amerika' som 'ett land av immigranter' där 'amerikan' och 'immigrant' fick stå i ett likhetsförhållande samtidigt var svårt att kombinera med föreställningen om 'immigranter' som ett säkerhetshot. Svårigheten hanterades bland annat genom att separera 'legala' och 'illegala immigranter'. En annan spricka i diskursen uppstod när den försökte binda ihop den amerikanska liberala diskursens förespråkande av 'fri rörlighet' med "stärkandet av USA:s gränser under hot". Här användes 'lagen' som ett sätt att visa på hur de 'illegala immigranterna' utgjorde ett hot mot själva 'nationens' stabilitet och överlevnad. Jag menade att detta var ett exempel på hur förutsättningarna för 'nationens' identitet positionerades i efterhand eftersom 'lagens' primat bara kan förstås i kontexten av 'nationens'. Denna artikulation kunde illustrera maktens cirkulära struktur, menade jag.

Till sist lade jag fram hypotesen att den säkerhetsdiskurs som förs kring immigranter i USA:s senat kan vara ett försök att göra världen begriplig efter den förskjutning som skedde i och med attacken på World Trade Centre den 11 september 2001 såväl som ett sätt att kunna hålla samman den amerikanska (neo)liberala diskursen.

5.1 Slutord

Jag inledde min uppsats med att säga att den inte syftade till att förklara hur allt hänger ihop utan varför det faller isär. Detta är också vad jag hoppats ha

åstadkommit. Men till vilken nytta är det egentligen att visa upp sprickorna i helheten? Förändrar en dekonstruktion av sanningen något – eller gör den oss bara otrygga? Är vi då inte lyckligare när vi vet vad verkligheten är och hur den hänger samman?

Jag vet inte – och det är därför jag måste fråga mig de här sakerna. Det behöver inte de som forskar om sanningen. De kanske skulle se ”Solidaritet möter säkerhet” som en kamp mellan två essentiella värden eller kanske skulle ”solidariteten” bara vara en chimär i en värld där allt som räknas är att oskadliggöra sin nästa fiende. Det är föreställningar om renhet, ordning och sanning som skapar hjältar och nobelpristagare i ekonomi, inte viljan att dekonstruera.

Men jag vet vad som alltid har övertygat mig om ifrågasätta helheten: *Förändring*. Om inte förändringen fanns skulle jag aldrig behöva ställa nya frågor. Om allt hängde samman skulle jag inte tvingas omvärdera vad jag tror på, om och om igen. Sanningsforskarna är inte så bra på att förklara förändring och jag ger inte heller mycket för deras förklaringar om varför det faller isär.

Frågan är om solidaritet ens möter säkerhet. I min text tycks de snarare passera varandra. Vi har sett hur den immigrationspolitiska diskursen misslyckas med att binda samman föreställningen om den Andre som ett hot och den Andre som någon att spegla sig i för att se den jag verkligen är. Uppsatsen är slut men frågorna kvarstår: Vad händer om jag vänder blicken mot den Andre? Kommer jag att se mig själv? Finns jag där ute någonstans?

6: Referenslista

6:1 Litteratur

- Albert, Mathias (2002). "On Boundaries, Territory and Postmodernity: An International Relations Perspective" s. 53-68 i Newman (red.) *Boundaries, Territory and Postmodernity*. London: Frank Cass.
- Alvesson, Mats – Skoldberg, Kaj (1994). *Tolkning och Reflektion*. Lund: Studentlitteratur.
- Barlebo Wenneberg, Sören (2001). *Socialkonstruktivism – positioner, problem och perspektiv*. Malmö: Liber.
- Bauman, Zygmunt (1992). *Döden och odödligheten i det moderna samhället*. Göteborg: Daidalos.
- Bauman, Zygmunt (1998). *Vi vantrivs i det postmoderna*. Göteborg: Daidalos.
- Bergström, Göran – Boréus, Kristina (2005). *Textens mening och makt*. Andra Upplagan. Lund: Studentlitteratur.
- Bigo, Didier (2001). "The Möbius Ribbon of Internal and External Security(ies)" s. 91-117 i Albert – Jacobson – Lapid (red.) *Identities, Borders, Orders: Rethinking International Relations Theory*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Bigo, Didier (2005). "Frontier Controls in the European Union: Who is in control?" s. 49-99 i Bigo – Guild *Controlling Frontiers. Free movement into and within Europe*. UK: Ashgate Publishing.
- Brown, Chris (2001). "Borders and Identity in International Political Theory" s. 117-136 i Albert – Jacobson – Lapid (red.) *Identities, Borders, Orders: Rethinking International Relations Theory*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

- Corwley, John (2005). "Where Does the State Actually Start?" The contemporary Governance of Work and Migration" s. 140-161 i Bigo – Guild *Controlling Frontiers. Free movement into and within Europe*. UK: Ashgate Publishing.
- Critchley, Simon (1992). *The Ethics of Deconstruction. Derrida and Levinas*. Oxford: Blackwell.
- Der Derian, James (1995). "The Value of Security: Hobbes, Marx, Nietzsche and Baudrillard" s. 24-45 i Lipschutz (red.) *On Security*. New York: Columbia University Press.
- Dyrberg, Torben Bech (1997). *The Circular Structure of Power. Politics, Identity, Community*. London: Verso.
- Foucault, Michel (1993). *Diskursens ordning*. Stockholm: Symposion.
- Hellspång, Lennart (2001). *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Houtum, Henk van(2002). "Borders of Comfort: Spatial Economic Bordering Processes in and by the European Union" ur *Regional & federal studies*, vol 12, 4, 37-58.
- Howarth, David (2000). *Discourse*. Buckingham: Open University Press.
- Howarth, David – Torfing, Jacob (red.) (2005). *Discourse Theory in European Politics. Identity, Policy and Governance*. New York: Palgrave.
- Huysmans, Jef (1995). "Migrants as a Security Problem: Dangers of 'securitizing' social issues" s.37-52 i Miles – Thränhardt (red.) *Migration and European Integration: The Dynamics of Inclusion and Exclusion*. London: Pinter Publishers.
- Huysmans, Jef. (1998). *Security! What Do You Mean? From Concept to Thick Signifier* s.226 – 255 i *European Journal of International Relations* 1998: 4.
Länk: [http://80-ejt.sagepub.com.ludwig.lub.lu.se/cgi/reprint/4/2/226?maxtoshow=&HITS=10&hits=10&RESULTFORMAT=&author1=Huysmans&searchid=1&FIRSTINDEX=0&sortspec=relevance&resourcetype=HWCIT](http://80-ejt.sagepub.com/ludwig.lub.lu.se/cgi/reprint/4/2/226?maxtoshow=&HITS=10&hits=10&RESULTFORMAT=&author1=Huysmans&searchid=1&FIRSTINDEX=0&sortspec=relevance&resourcetype=HWCIT)
- Huysmans, Jef (2000). *The European Union and the Securitization of Migration* s. 751-777 i *Journal of Common Market Studies*, Blackwell Publishing Vol. 38:5
- Jeanneau, Madeleine (1984). *Jacques Lacan och språkets betydelse för identiteten*. Umeå universitet: Tillämpad psykologi.
- Laclau, Ernesto (1996). *Emancipation(s)*. London: Verso

- Laclau, Ernesto – Mouffe, Chantal (2001). *Hegemony and Socialist Strategy*. Andra upplagan. London: Verso.
- Laclau, Ernesto – Zac, Lillian (1994). "Minding the Gap: The Subject of Politics" s. 11-39 i Laclau (red.) *The Making of Political Identities*. London: Verso.
- Laclau, Ernesto (2005). *On Populist Reason*. London: Verso.
- Lipschutz, Ronnie D. (2002). "(B)orders and (Dis)orders: The Role of Moral Authority in Global Politics" s.73-90 i Albert – Jacobson – Lapid (red.) *Identities, Borders, Orders: Rethinking International Relations Theory*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Newman, David (2001). "Boundaries, Borders, and Barriers: Changing Geographic perspectives on Territorial Lines" s. 137-152 i Albert – Jacobson – Lapid (red.) *Identities, Borders, Orders: Rethinking International Relations Theory*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Stavrakakis, Yannis (2005). "passions of Identification: Discourse, Enjoyment, and European Identity" s. 68-92 i Howarth – Torfing (red.) *Discourse Theory in European Politics: Identity, Policy and Governance*. New York: Palgrave Mc Millan.
- Torfing, Jacob (1999). *New Theories of Discourse. Laclau, Mouffe and Žižek*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Winther-Jørgensen, Marianne – Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur
- Žižek, Slavoj (1994). "Identity and Its Vicissitudes: Hegel's Logic of Essence' as a Theory of Ideology" s. 40-75 i Laclau (red.) *The Making of Political Identities*. London: Verso.

6:2 Material från Förenta staternas kongressprotokoll

Alla dessa texter fanns tillgängliga den 20 maj 2006. Jag kommer inte att hänvisa till en specifik URL-adress för sidorna, eftersom Kongressens hemsida inte ger möjlighet till detta. Alla texter kan dock hittas genom en sökning, med hjälp av datum, person och sidnummer på <http://thomas.loc.gov/home/r109query.html>.

Border security 27 Mars 2006, s:2398-2399 i kongressprotokollet.

Border security and immigration reform 31 Mars 2006, s:2677-2678 i kongressprotokollet.

Immigration 28 Mars 2006, s:2432-2433 i kongressprotokollet.

Immigration 7 April 2006, s:3371-3372 i kongressprotokollet.

Immigration reform 27 Mars 2006, s: 2400-2403, 2408-2410 i kongressprotokollet.

Immigration reform 29 Mars 2006 s:2484-2490 i kongressprotokollet.

Immigration reform 30 Mars 2006 s: 2549-2594 i kongressprotokollet.

Immigration reform 4 April 2006, s. 2759-2760 i kongressprotokollet.

Immigration reform 24 April 2006 s:3411-3415 i kongressprotokollet.

Securing america's borders act 31 Mars 2006 s:2681-2686 i kongressprotokollet.

Securing america's borders act 3 April 2006, s:2699-2725 i kongressprotokollet.

Securing america's borders act 4 April, 2006, s:2763-2773 i kongressprotokollet.

Securing america's borders act 5 April 2006, s:2848-2864 i kongressprotokollet.

Securing america's borders act 6 April 2006, s:3167-3200 i kongressprotokollet.

Securing america's borders act 7 April 2006, s: 3348-3359 i kongressprotokollet.

Securing america's borders act amendment 31 March 2006, s:2679-2680 i kongressprotokollet.